

Provinciale Staten

Clustercode PP
Ons kenmerk DOC-00781964
Bijlage(n) -

Uw kenmerk -
Maastricht 20 mei 2025
Verzonden 20 mei 2025

Onderwerp

Antwoord van Gedeputeerde Staten op schriftelijke vragen

Van het lid : D. Nijenhuis
Fractie : BBB
Inzake : behoud van een leefbaar platteland en stimuleren mogelijkheden voor stoppende agrarische ondernemers

Vraag 1.

Hoe kijkt GS aan tegen de problematiek rondom stoppende agrarische ondernemers en de leefbaarheid op het platteland in Limburg?

Antwoord.

We erkennen dat het vrijwillig stoppen van agrarische ondernemers serieuze uitdagingen met zich meebrengt ten aanzien van het herinrichten en herbestemmen van locaties in het landelijk gebied. Hierbij gaat het niet alleen om het stoppen van de agrarische ondernemer zelf, maar ook om de gevolgen voor betrokken leveranciers en andere gerelateerde economische activiteiten. In het kader van de actualisering van de POVI streven wij er dan ook naar om vrijkomende agrarische locaties te voorkomen of interessant te maken voor een passende herbestemming.

Het stoppen van agrarische ondernemers kan raakvlakken hebben met leefbaarheid, maar dit is niet automatisch het geval. We hanteren een brede definitie van leefbaarheid, waarbij zaken als sociale cohesie, gezondheid en welzijn een rol spelen. Deze zaken hangen deels samen met economische omstandigheden, maar ook met andere factoren.

Vraag 2.

Is GS het met ons eens dat het hebben van beperkte mogelijkheden voor nieuwe economische activiteiten uiteindelijk de kans vergroot dat de leefbaarheid in plattelandsgebieden verminderd?

Antwoord.

We zien de noodzaak van het bieden van mogelijkheden voor het verbreden van economische activiteiten in plattelandsgebieden en het onderzoeken van andere verdienmodellen. We onderkennen dat beperkte mogelijkheden voor nieuwe economische activiteiten invloed kunnen hebben op de leefbaarheid op het platteland.

Tegelijkertijd willen we benadrukken dat leefbaarheid niet uitsluitend afhangt van economische activiteit. Ook de sociale cohesie en betrokkenheid, mobiliteit en bereikbaarheid, het voorzieningenniveau en de kwaliteit van de woon- en leefomgeving spelen hierin een belangrijke rol.

Vraag 3.

Welke specifieke verschillen ziet GS tussen Noord-, Midden- en Zuid-Limburg als het gaat om de impact van stoppende agrarische ondernemers op de leefbaarheid van het platteland, en hoe wordt hierop ingespeeld?

Antwoord.

We zien verschillen in aantallen stoppende ondernemers per COROP-gebied (Coördinatie Commissie Regionaal OnderzoeksProgramma, in Limburg betreft dit de gebieden Noord- Midden- en Zuid-Limburg), waarbij ook de signatuur van de stoppende ondernemer verschillend is qua sector en bedrijfsomvang. In Noord- en Midden-Limburg is er sprake van diverse stoppende intensieve veehouderijbedrijven, waarbij het zwaartepunt ligt in een aantal Peelgemeenten. In Zuid-Limburg zijn de aantallen bedrijven minder, maar elk stoppend bedrijf heeft een impact op de lokale invulling van het landelijk gebied. We zijn in nauw contact met onder anderen gemeenten en LVVN over de uitvoering van de beëindigingsregelingen, maar we maken hierbij geen onderscheid in regio.

Vraag 4.

Welke duidelijkheid kan GS geven over de visie die opgesteld gaat worden gericht op het belang van plattelandseconomie en leefbaarheid met daarin ruime(re) mogelijkheden voor bedrijfseconomische activiteiten op vrijkomende agrarische locaties? En welke ruime(re) mogelijkheden ziet GS voor economische activiteiten op vrijkomende agrarische locaties?

Antwoord.

In het kader van de huidige actualisering van de provinciale omgevingsvisie (POVI) werken we vanuit de kenmerken en identiteit van het gebied aan drie land- en tuinbouwgebieden. In elk van deze drie gebieden is de land- en tuinbouw de hoofdgebruiker, maar dient de bedrijfsvoering wel afgestemd te worden op de kansen en kwetsbaarheden die het gebied kenmerken. Deze lijn hanteren we ook in het kader van vrijkomende agrarische bebouwing en bouwvlakken.

In algemene zin streven we naar zoveel mogelijk hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwing en bouwvlakken door de agrarische sector zelf. De land- en tuinbouw is als belangrijkste gebruiker en beheerder van ons landelijk gebied van groot belang voor de voedselproductie, het aanzien en de kwaliteit van ons cultuurlandschap, maar ook van cruciaal belang in landbouwgebieden met natuur- en wateropgaven. Daarnaast willen we ook ruimte bieden voor nieuwvestigers (starters) en verplaatsters uit kwetsbare gebieden. Om de transitie van de land- en tuinbouw een kans van slagen te geven, moeten we voorkomen dat er nieuwe beperkingen ontstaan voor de land- en tuinbouw door de toevoeging van nieuwe gevoelige niet-agrarische functies in gebieden waar landbouw de primaire functie is. Binnen de Agrarische Blijversaanpak Limburg wordt onder meer getracht dergelijk ontwikkelingen in verband te brengen met het perspectief van agrarisch ondernemers die willen blijven boeren. Hierover zijn uw Staten eerder geïnformeerd middels een mededeling portefeuillehouder.¹

In de gebieden rondom kernen en steden kan er, mits onderbouwd en thematisch wenselijk, meer ruimte geboden worden voor passende niet-agrarische herbestemmingen. Op deze locaties worden ruimere mogelijkheden voor economische activiteiten geboden.

¹ <https://limburg.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/7654b394-885f-4ae5-8ad6-e42ba7853675>

In de ontwerp POVI is daarom de volgende tekst in de hoofdstukken economie en land- en tuinbouw opgenomen: 'Een verzoek om herbestemming van vrijkomende agrarische bebouwing naar een niet-agrarische bedrijfsfunctie wordt gebiedsgericht bekeken en in beginsel beoordeeld als een nieuwe ontwikkeling die dient aan te sluiten op de zonering waarin de bebouwing zich bevindt. Vanuit de algemene zonering wordt aangegeven waar meer of minder mogelijkheden zijn voor een eventuele niet-agrarische herbestemming. Het initiatief zal bovendien altijd moeten passen binnen de Limburgse principes en de grootte van het bestaande bouwvolume van de bebouwing'.

Daarnaast werken we aan een scenarioverkenning en Toekomstvisies voor Economie, Wonen, het Landelijk Gebied, Mobiliteit en Energie van Limburg in 2050. Daarin zoeken we ook naar een balans tussen leefbaarheid, flora en fauna en de landbouwsector.

Vraag 5.

Op welke manier worden stoppende agrarische ondernemers betrokken bij het opstellen van deze visie?

Antwoord.

Middels het participatietraject van de actualisering van de POVI staan we in contact met gemeenten en belangenorganisaties, die de zorgpunten van stoppende agrarische ondernemers inbrengen. Daarnaast hebben stoppende agrarische ondernemers, net zoals iedere belangstellende, het recht om tijdens de zienswijzeperiode formeel te reageren op de voorliggende ontwerp POVI. We zijn verplicht om deze zienswijzen te beoordelen en erop te reageren voordat de visie definitief wordt vastgesteld.

Daarnaast krijgen wij inzicht in de behoeften en zorgpunten van stoppende agrarische ondernemers middels de afstemming over en beoordeling van casuïstiek.

Na de zomer organiseren we een aantal landelijk gebied barbecues om met alle betrokkenen de Toekomstvisie 2050 en de relaties met Economie, Wonen, Mobiliteit en Energie uit te diepen. U wordt hier nader over geïnformeerd.

Vraag 6.

Hoe werkt de provincie samen met gemeenten waarin veel agrarische ondernemers stoppen om deze ondernemers te faciliteren?

Antwoord.

We zijn continu in overleg met gemeenten over deze problematiek en we werken al aan oplossingen. In het concept voorontwerp Limburgs Offensief Stikstof, dat op 23 mei in een gecombineerde commissievergadering wordt gesondeerd, is één van de uitgangspunten "in Limburg doen we het samen!". Op het Rijk, Provincie, waterschap en gemeenten rust de verantwoordelijkheid om als één overheid samen te werken, de inzet af te stemmen en deze helder en eenduidig over te brengen. Gemeenten zijn bij deze samenwerking dus ook een belangrijke partner voor ons. Ze zijn ook binnen de Plattelandscoalitie per regio vertegenwoordigd.

Agrarische ondernemers die gebruik maken van beëindigingsregelingen kunnen gebruik maken van de diensten van een zaakbegeleider en/of worden ondersteund door eigen adviseurs. Daarbij is er veelal ook sprake van direct contact met gemeenten. In de uitvoering van de gebiedsprocessen of de gebiedsprojecten zijn gemeenten ook een belangrijke partner en worden belangen van stoppende agrarische ondernemers meegenomen. Herbestemming van locaties, extensiveringsmogelijkheden en perspectief bieden voor blijvende agrarische bedrijven zijn hierbij aan de orde.

Zoals bij antwoord 5 is aangegeven zijn de gemeenten ook betrokken bij de totstandkoming van de POVI.

Vraag 7.

Is GS het met ons eens dat de lange termijn die wordt gehanteerd voor het opstellen van deze visie kan leiden tot leegstand op het platteland, waardoor ook het risico op ondermijning op deze leegstaande locaties toeneemt? Zo ja waarom? Zo nee waarom niet?

Antwoord.

Het merendeel van de momenteel stoppende agrarische ondernemers maakt gebruik van de landelijke beëindigingsregeling veehouderij (met piekbelasting). Deze ondernemers zijn vanuit deze regeling in principe verplicht om de bouwwerken gelieerd aan de veehouderij (dierenverblijven, mestopslagen, voersilo's, mestsilo's, etc.) te slopen. Ook de nog open te stellen provinciale (deel)beëindigingsregels gaan uit van sloop van de vrijkomende bouwwerken. Om deze reden leidt de langere termijn voor het opstellen van deze visie niet direct tot meer leegstand.

Vraag 8.

Hoe kijkt GS aan tegen de mogelijke extra ondermijning die plaats kan gaan vinden op het platteland, ziet GS hierbij nog verschillen tussen Noord-, Midden- en Zuid-Limburg?

Antwoord.

Wij hebben als Provincie geen wettelijke verantwoordelijkheid op dit gebied, waardoor ons zicht beperkt is.. Gemeenten kunnen in samenwerking met het RIEC het buitengebied in kaart (laten) brengen. Het RIEC heeft hiertoe een handreiking ([Buitengebied · Kennisplatform Ondermijning](#)) opgesteld waarin een werkproces voor gemeenten is opgesteld om gericht te kunnen werken aan de vitaliteit en weerbaarheid van het buitengebied.

Vraag 9.

Is er gezien het hoge aantal stoppende agrariërs in Noord-Limburg en het verhoogde risico op leegstand en ondermijning, bij gemeenten geïnventariseerd welke ondersteuning nodig is voor zowel algemene begeleiding van ondernemers als bewustwording en aanpak van ondermijning? Zo ja, wat zijn de uitkomsten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord.

We werken als provincie samen met organisaties zoals gemeenten, Platform Veilig Ondernemen Limburg (PVO) en de LLTB. Het PVO Limburg werkt samen met bedrijven, politie, gemeenten en het ministerie van Justitie en Veiligheid en helpt ondernemers in de provincie Limburg zich weerbaarder te maken tegen verschillende vormen van criminaliteit. We maken daarnaast onderdeel uit van RIEC Limburg. Het RIEC Limburg faciliteert, ondersteunt en verbindt overheidsinstanties in Limburg bij de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Als Provincie hebben we geen inventarisatie bij gemeenten uitgevoerd.

Vraag 10.

Op welke manier zet GS zich in om leegstand op het platteland te voorkomen en, indien leegstand ontstaat, te zorgen dat ondermijning wordt tegengegaan?

Antwoord.

De Provincie speelt op het vlak van veiligheid en criminaliteit (ondermijning) vooral een verbindende rol tussen gemeenten, Rijk en andere partners zoals PVO en RIEC Limburg. De formele rol van de Provincie is beperkt, omdat veiligheid in Nederland primair een verantwoordelijkheid is van het Rijk en de gemeenten (via de burgemeester als hoofd van de openbare orde en veiligheid).

Zoals bij antwoord 7 aangegeven letten we erop dat ook bij de nog open te stellen provinciale (deel)beëindigingsregels er gezorgd wordt voor sloop van de vrijkomende bouwwerken. Daarnaast streven we er in het kader van de actualisering van de POVI naar om leegstaande agrarische locaties te voorkomen of interessant te maken voor een passende herbestemming.

Vraag 11.

Is er een aanpak waarbij stoppende agrarische ondernemers worden begeleid en meegenomen in de gevaren van ondermijning? Zo ja welke aanpak is er en op welke manier is de provincie hierbij betrokken? Zo nee op welke manier kan GS hiermee aan de slag gaan?

Antwoord.

Er worden door heel Limburg 'Kiek Oet bijeenkomsten' georganiseerd door PVO Limburg. Deze bijeenkomsten zijn gericht op de veiligheid en leefbaarheid in buitengebieden. De aanpak en begeleiding van stoppende agrariërs zijn verder gemeenteafhankelijk georganiseerd.

Vraag 12.

Hoe gaat de provincie er samen met relevante partners voor zorgen dat er bewustwording wordt gecreëerd bij agrarische ondernemers over ondermijning en om ondernemers weerbaarder te maken tegen ondermijning?

Antwoord.

Zoals aangegeven speelt de provincie op het vlak van veiligheid en criminaliteit (ondermijning) vooral een verbindende rol tussen gemeenten, Rijk en andere partners. Het creëren van bewustwording bij agrarische ondernemers op deze thematiek gebeurt vooral via partners als PVO, RIEC en LLTB. Zo is er een vertrouwenspersoon 'veilig buitengebied' aangesteld, worden zogenoemde boerenlunches georganiseerd en wordt er informatie gedeeld op websites zoals <https://www.horenzienmeldenlimburg.nl/> en [Samen tegen ondermijnende criminaliteit in het buitengebied - PVO Limburg](#).

De provincie is sinds eind 2023 samen met de 31 Limburgse gemeenten en het waterschap via de Limburgse Norm aan de slag op de thema's weerbaarheid en ondermijning. Van provinciezijde zorgen we dat we de lijnen met de diverse partijen zoals de ministeries, de gemeenten, het RIEC, PVO en LLTB kort houden en dat we daar waar nodig ondersteuning bieden binnen de mogelijkheden.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

College van Gedeputeerde Staten

Provincie Limburg

Postbus 5700

6202 MA Maastricht

Maastricht, 21-03-2025

Betreft: Behoud van een leefbaar platteland en stimuleren mogelijkheden voor stoppende agrarische ondernemers

Geachte College,

Als BBB-fractie vinden wij het van groot belang dat de leefbaarheid op het platteland behouden blijft. De agrarische sector speelt hierin een essentiële rol, doordat agrarische ondernemers vaak lokale clubs, verenigingen en initiatieven ondersteunen die bijdragen aan de leefbaarheid van het platteland.

Door recente ontwikkelingen ondergaat de agrarische sector ingrijpende veranderingen. Vooral in Noord-Limburg zien we dat veel agrarische ondernemers zich hebben ingeschreven voor de opkoopregelingen. Wanneer je door plattelandsgebieden rijdt, zie je verschillende agrarische bedrijven die gesloopt zijn of waar momenteel sloopwerkzaamheden plaatsvinden. Deze ondernemers hebben hun besluit om te stoppen vaak weloverwogen, maar met pijn in het hart genomen.

Het stoppen van agrarische bedrijven leidt tot vrijkomende agrarische bebouwing (VAB). Als BBB vinden wij het belangrijk dat er op deze locaties mogelijkheden ontstaan voor stoppende agrarische ondernemers om te blijven ondernemen en zo economische activiteiten op het platteland te behouden. Indien deze mogelijkheden ontbreken, zal dit op meerdere plekken tot leegstand leiden, wat de kans op ondermijning op het platteland vergroot. Als BBB-fractie vinden wij dat dit te allen tijde voorkomen moet worden.

1. Hoe kijkt GS aan tegen de problematiek rondom stoppende agrarische ondernemers en de leefbaarheid op het platteland in Limburg?
2. Is GS het met ons eens dat het hebben van beperkte mogelijkheden voor nieuwe economische activiteiten uiteindelijk de kans vergroot dat de leefbaarheid in plattelandsgebieden verminderd?
3. Welke specifieke verschillen ziet GS tussen Noord-, Midden- en Zuid-Limburg als het gaat om de impact van stoppende agrarische ondernemers op de leefbaarheid van het platteland, en hoe wordt hierop ingespeeld?

Op 26 april 2024 is onze motie 3077 Plattelandseconomie en leefbaarheid aangenomen. In deze motie wordt onder andere opgeroepen om op korte termijn een visie te ontwikkelen die zich richt op het belang van de plattelandseconomie en leefbaarheid, met daarin ruimere mogelijkheden voor bedrijfseconomische activiteiten op vrijkomende agrarische locaties. Daarnaast wordt verzocht deze visie en verkenning ter besluitvorming voor te leggen aan Provinciale Staten (PS) en deze te laten opnemen in de nieuwe Provinciale Omgevingsvisie (POVI), waarna deze moet worden doorvertaald naar de nieuwe omgevingsverordening.

Volgens de stand van zaken van het college van Gedeputeerde Staten (GS) wordt deze motie meegenomen bij het aanscherpen van de POVI, die eind 2025 definitief wordt vastgesteld door PS. Hierbij wordt de opgave rondom vrijkomende agrarische bedrijfslocaties onderdeel van een integrale afweging, resulterend in een brede, samenhangende visie. Dit vinden wij als fractie positief en wij begrijpen dat het op deze manier het beste meegenomen kan worden in de POVI en Omgevingsverordening. Tegelijkertijd maken wij ons grote zorgen over het tijdschap, aangezien dit mogelijk te laat komt voor ondernemers die nu al vooruit willen en om leegstand op het platteland te voorkomen.

4. Welke duidelijkheid kan GS geven over de visie die opgesteld gaat worden gericht op het belang van plattelandseconomie en leefbaarheid met daarin ruime(re) mogelijkheden voor bedrijfseconomische activiteiten op vrijkomende agrarische locaties? En welke ruime(re) mogelijkheden ziet GS voor economische activiteiten op vrijkomende agrarische locaties?
5. Op welke manier worden stoppende agrarische ondernemers betrokken bij het op stellen van deze visie?
6. Hoe werkt de provincie samen met gemeenten waarin veel agrarische ondernemers stoppen om deze ondernemers te faciliteren?

Voor stoppende agrariërs is deze situatie nieuw en vaak ingrijpend. Velen van hen hebben hun bedrijf jarenlang met toewijding gerund en staan nu voor de uitdaging om een nieuw toekomstperspectief te vinden. Niet alleen het stoppen zelf, maar ook de gevolgen ervan, zoals leegstand van agrarische bebouwing en de onzekerheid over nieuwe bestemmingen, zorgen voor zorgen en onzekerheid. Zonder passende oplossingen kan deze leegstand leiden tot verloedering en een verhoogd risico op ondermijning, waarbij criminele activiteiten zich proberen te vestigen op verlaten locaties. Dit is voor deze stoppende ondernemers ook nieuw en daarom is het van belang dat ze hierover ook goed worden geïnformeerd.

7. Is GS het met ons eens dat de lange termijn die wordt gehanteerd voor het opstellen van deze visie kan leiden tot leegstand op het platteland, waardoor ook het risico op ondermijning op deze leegstaande locaties toeneemt? Zo ja waarom? Zo nee waarom niet?
8. Hoe kijkt GS aan tegen de mogelijke extra ondermijning die plaats kan gaan vinden op het platteland, ziet GS hierbij nog verschillen tussen Noord-, Midden- en Zuid-Limburg?
9. Is er gezien het hoge aantal stoppende agrariërs in Noord-Limburg en het verhoogde risico op leegstand en ondermijning, bij gemeenten geïnventariseerd welke ondersteuning nodig is voor zowel algemene begeleiding van ondernemers als bewustwording en aanpak van ondermijning? Zo ja, wat zijn de uitkomsten? Zo nee, waarom niet?
10. Op welke manier zet GS zich in om leegstand op het platteland te voorkomen en, indien leegstand ontstaat, te zorgen dat ondermijning wordt tegengegaan?
11. Is er een aanpak waarbij stoppende agrarische ondernemers worden begeleid en meegenomen in de gevaren van ondermijning? Zo ja welke aanpak is er en op welke manier is de provincie hierbij betrokken? Zo nee op welke manier kan GS hiermee aan de slag gaan?
12. Hoe gaat de provincie er samen met relevante partners voor zorgen dat er bewustwording wordt gecreëerd bij agrarische ondernemers over ondermijning en om ondernemers weerbaarder te maken tegen ondermijning?

Wij zien uw schriftelijke beantwoording graag tegenmoet, binnen de daarvoor gestelde termijn.

Namens de BBB fractie,

Diederik Nijenhuis